

Viite RES-direktiivi (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 16); ILUC-direktiivi (EUVL L 239, 15.9.2015, s.1)

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ENERGIAOSASTON OHJE:

UUSIUTUVISTA LÄHTEISTÄ PERÄISIN OLEVAA ENERGIAA KOSKEVIEN TIETTYJEN HALLINNOLLISTEN VAATIMUSTEN SOVELTAMISESTA

Työ- ja elinkeinoministeriön työjärjestyksen (1750/2015) 37 §:n nojalla annetaan seuraava ohje:

1 §

Tällä ohjeella saatetaan voimaan:

- 1) uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/28/EY (jäljempänä *RES-direktiivi*) 2 artiklan 2 kappaleen a—j sekä k ja l alakohta, 3 artiklan 1—3 kohta ja 4 kohdan toinen alakohta, 5 artiklan 1 ja 3—7 kohta, 17 artiklan 1 kohdan 1 kappaleen a alakohta ja 2 kappale sekä liitteet II ja VII; sekä
- 2) bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta annetun direktiivin 98/70/EY ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä annetun direktiivin 2009/28/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2015/1513 RES-direktiivin 2 artiklan 2 kappaleeseen lisätty uusi u ja w alakohta, 3 artiklan 1 kohtaan lisätty uusi alakohta, 4 kohdan toiseen alakohtaan tehdyt muutokset ja lisäykset, muutettu 22 artikla ja osaksi uusi liite IX.

2 §

Tässä ohjeessa tarkoitetaan:

- 1) *uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla* uusiutuvista, muista kuin fossiilisista lähteistä peräisin olevaa energiaa eli tuuli- ja aurinkoenergiaa, ilmalämpöenergiaa, geotermistä energiaa, hydrotermistä energiaa ja valtamerienergiaa, vesivoimaa, biomassaa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasua ja biokaasua;
- 2) *ilmalämpöenergialla* ilmassa lämmön muodossa olevaa energiaa;
- 3) *geotermisellä energialla* maaperän pinnan alle lämmön muodossa varastoitunutta energiaa;
- 4) *hydrotermisellä energialla* pintaveden lämmön muodossa varastoitunutta energiaa;
- 5) *biomassalla* maataloudesta (sekä kasvi- että eläinperäiset aineet mukaan lukien), metsätaloudesta ja niihin liittyviltä tuotannonaloilta, myös kalastuksesta ja vesiviljelystä, peräisin olevi-

en biologista alkuperää olevien tuotteiden, jätteiden ja tähteiden biohajoavaa osaa sekä teollisuus- ja yhdyskuntajätteiden biohajoavaa osaa;

6) *energian kokonaisloppukulutuksella* teollisuuden, liikenteen, kotitalouksien, palvelujen, myös julkisten palvelujen, maatalouden sekä metsä- ja kalatalouden energiakäyttöön toimitettuja energiahyödykkeitä, mukaan lukien sähkön ja lämmön käyttö energiatoimialalla sähkön ja lämmön tuotantoon sekä sähkön ja lämmön jakelu- ja siirtohäviöt;

7) *kaukolämmityksellä tai kaukojäähdytyksellä* termisen energian jakelua höyryn, kuuman veden tai jäähdytetyn nesteen muodossa keskitetystä tuotantolähteestä verkoston välityksellä useisiin rakennuksiin tai kohteisiin käytettäväksi lämmitykseen tai jäähdytykseen sisätiloissa tai prosesseissa;

8) *bionesteillä* biomassasta muuhun energiakäyttöön kuin liikennettä varten tuotettuja nestemäisiä polttoaineita, mukaan lukien sähkö, lämmitys ja jäähdytys;

9) *biopolttoaineilla* nestemäisiä tai kaasumaisia liikenteessä käytettäviä polttoaineita, jotka tuotetaan biomassasta;

10) *tukijärjestelmällä* jäsenvaltion tai tiettyjen jäsenvaltioiden käyttämää välinettä, järjestelmää tai mekanismia, joka edistää uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käyttöä alentamalla tällaisen energian kustannuksia, korottamalla sen mahdollista myyntihintaa tai lisäämällä tällaisen energian ostomääriä uusiutuvan energian veloitteen avulla tai muulla tavalla, mukaan lukien muun muassa investointituet, verovapaudet tai -helpotukset, veronpalautukset, syöttötärfijärjestelmä ja muut uusiutuvan energian veloitteen tukijärjestelmät;

11) *uusiutuvan energian veloitteella* kansallista tukijärjestelmää, jonka mukaan energian tuottajien on varattava tietty osuus tuotannostaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevalle energialle, energian toimittajien on varattava tietty osuus toimituksistaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevalle energialle tai energian kuluttajien on varattava tietty osuus kulutuksestaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevalle energialle;

12) *muuta kuin biologista alkuperää olevilla uusiutuvilla nestemäisillä ja kaasumaisilla liikenteen polttoaineilla* liikenteessä käytettäviä nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita, jotka eivät ole biopolttoaineita ja joiden energiasisältö on peräisin muista uusiutuvista energialähteistä kuin biomassasta;

13) *biopolttoaineilla ja bionesteillä, joista todennäköisesti ei aiheudu epäsuoria maankäytön muutoksia* biopolttoaineita ja bionesteitä, joiden raaka-aineet on tuotettu sellaisten järjestelmien puitteissa, joilla vähennetään tuotannon siirtymistä muihin tarkoituksiin kuin biopolttoaineiden ja bionesteiden tuottamiseen, ja jotka on tuotettu biopolttoaineista ja bionesteissä annetussa laissa säädettyjen biopolttoaineita ja bionesteitä koskevien kestävyyskriteerien mukaisesti.

3 §

RES-direktiivin liitteessä I Suomelle asetettuun kansalliseen (uusiutuvan energian osuus 38 prosenttia energian loppukulutuksesta vuonna 2020) tavoitteeseen pyritään muun muassa tukijärjestelmien ja uusiutuvan energian veloitteiden avulla sen mukaan kuin niistä muualla tarkemmin säädetään. Toimenpiteet suunnitellaan siten, että ne voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Suomelle asetetun kansallisen tavoitteen täyttämiseksi viljakasveista ja muista paljon tärkkelystä sisältävistä viljelykasveista, sokerikasveista ja öljykasveista sekä maatalousmaalla pääasiassa energiakäyttöön viljellyistä pääviljelykasveista tuotettujen biopolttoaineiden ja bionesteiden yhteenlaskettu osuus saa olla enintään yhtä suuri kuin 4 §:n 4 kohdassa määriteltyä suurinta osuutta vastaava energiamäärä.

4 §

Sovellettaessa RES-direktiivin 3 artiklan 4 kohdan ensimmäistä kappaletta, jonka mukaan kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus kaikissa liikennemuodoissa on vuonna 2020 vähintään 10 prosenttia liikenteen energian loppukulutuksesta kyseisessä jäsenvaltiossa, noudatetaan seuraavaa:

1) laskettaessa nimittäjää, jolla tarkoitetaan energian kokonaiskulutusta liikenteessä, ainoastaan bensiini, diesel, tie- ja rautatiekuljetuksissa kulutetut biopolttoaineet ja sähkö, mukaan lukien muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten liikenteen polttoaineiden tuottamiseen kulutettu sähkö, otetaan huomioon;

2) laskettaessa osoittajaa, jolla tarkoitetaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kulutusta liikenteessä, kaikissa liikennemuodoissa käytettävät kaikki uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian muodot otetaan huomioon; Kohtaa sovelletaan rajoittamatta 4 kohdan ja 11 §:n soveltamista;

3) laskettaessa:

a) 1 ja 2 kohdan mukaista kaikenlaisissa sähköajoneuvoissa käytettävän sekä muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien nestemäisten ja kaasumaisten liikenteen polttoaineiden tuottamiseen kulutetun uusiutuvista lähteistä peräisin olevan sähkön osuutta voidaan käyttää joko uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön keskimääräistä osuutta unionissa tai uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön osuutta Suomessa kahden edellisen vuoden kulutuksen perusteella;

b) sähköisen rautatieliikenteen kuluttamaa uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön määrää kulutuksen katsotaan olevan 2,5-kertainen uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön energiasisältöön verrattuna;

c) 2 kohdassa sähkökäyttöisten maantieajoneuvojen kuluttamaa uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön määrää kulutuksen katsotaan olevan viisinkertainen uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön energiasisältöön verrattuna;

4) laskettaessa biopolttoaineiden määrää osoittajassa viljakasveista ja muista paljon tärkkelystä sisältävistä viljelykasveista, sokerikasveista ja öljykasveista sekä maatalousmaalla pääasiassa energiakäyttöön viljellyistä pääviljelykasveista tuotetuista biopolttoaineista peräisin oleva energia saa muodostaa enintään 7 prosenttia liikenteen energian loppukulutuksesta Suomessa vuonna 2020; Enimmäisosuutta laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon RES-direktiivin uudessa liitteessä IX luetelluista raaka-aineista tuotettuja biopolttoaineita;

5) tavoitteena on, että vuonna 2020 RES-direktiivin uuden liitteen IX A osassa luetelluista raaka-aineista tuotettujen biopolttoaineiden ja siinä lueteltujen muiden polttoaineiden vähimmäiskulustaso energiasisältönä mitattuna on 0,5 prosenttiyksikköä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuudesta kaikissa liikennemuodoissa; Tähän tavoitteeseen kuuluvaksi lasketaan myös sellaisista raaka-aineista tuotetut tai valmistetut biopolttoaineet, jotka Energiavirasto on biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain (393/2013) nojalla määritellyt jätteenä, tähteenä, syötäväksi kelpaamattomaksi selluloosaksi tai lignoselluloosaksi ja joita on käytetty toiminnassa olevassa laitoksessa ennen 9 päivää syyskuuta 2015;

6) RES-direktiivin uudessa liitteessä IX luetelluista raaka-aineista, mukaan lukien liitteen A osan r–t kohdassa tarkoitettujen raaka-aineiden, tuotettujen biopolttoaineiden otetaan huomioon kaksinkertaisina energiasisältönsä verrattuna ainoastaan tässä pykälässä tarkoitettujen 10 prosentin tavoitteen täyttämiseksi.

5 §

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisloppukulutuksen määrä määritetään laskemalla yhteen seuraavat osatekijät:

- 1) uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön kokonaisloppukulutuksen määrä;
- 2) uusiutuvista lähteistä peräisin olevan lämmitys- ja jäähdytysenergian kokonaisloppukulutuksen määrä;
- 3) uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian loppukulutuksen määrä liikenteessä.

Uusiutuvista energialähteistä tuotettu kaasu, sähkö ja vety otetaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisloppukulutuksen osuutta laskettaessa huomioon vain kerran 1 momentin 1, 2 tai 3 kohdassa.

Biopolttoaineista ja bionesteistä peräisin oleva energia otetaan huomioon ainoastaan, jos biopolttoaineen tai bionesteen raaka-aine on 11 §:n mukainen.

6 §

Sovellettaessa 5 §:n 1 momentin 1 kohtaa uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön kokonaisloppukulutus lasketaan uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön määränä, johon ei lasketa sähkön tuotantoa pumppuvoimalaitoksissa aiemmin ylämäkeen pumpatun veden avulla.

Uusiutuvia tai perinteisiä energialähteitä käyttävissä monipolttoainelaitoksissa otetaan huomioon ainoastaan uusiutuvista energialähteistä tuotettu sähkö. Tässä laskelmassa kunkin energialähteen osuus lasketaan sen energiasisällön perusteella.

7 §

Sovellettaessa 5 §:n 1 momentin 2 kohtaa uusiutuvista lähteistä tuotetun, lämmityksessä ja jäähdytyksessä käytetyn energian loppukulutus lasketaan uusiutuvista energialähteistä tuotetun kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen määränä lisättynä muun uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kulutuksella teollisuudessa, kotitalouksissa, palvelualoilla, maataloudessa sekä metsä- ja kalataloudessa lämmitys-, jäähdytys- ja tuotantotarkoituksiin.

Uusiutuvia tai perinteisiä energialähteitä käyttävissä monipolttoainelaitoksissa otetaan huomioon ainoastaan uusiutuvista energialähteistä tuotettu lämmitys ja jäähdytys. Tässä laskelmassa kunkin energialähteen osuus lasketaan sen energiasisällön perusteella.

Lämpöpumpuilla saatu ilmalämpöenergia, geoterminen lämpöenergia ja hydroterminen lämpöenergia otetaan 5 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovellettaessa huomioon sillä edellytyksellä, että lopullinen energiantuotanto on merkittävästi suurempi kuin lämpöpumppujen käyttämiseen tarvittavan primäärienergian määrä. Uusiutuvista lähteistä peräisin olevana energiana pidettävän lämmön määrä lasketaan RES-direktiivin liitteessä VII esitetyn menetelmän mukaisesti.

Termistä energiaa sellaisista passiivisista energijärjestelmistä, joissa alhaisempi energiankulutus saadaan aikaan passiivisesti rakennuksen rakenneratkaisuilla tai uusiutumattomista lähteis-

tä peräisin olevan energian tuottamalla lämmöllä, ei oteta huomioon 5 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovellettaessa.

8 §

RES-direktiivin liitteessä III lueteltujen liikenteen polttoaineiden energiasisällöt otetaan huomioon sellaisina kuin ne määritetään kyseisessä liitteessä.

9 §

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus lasketaan jakamalla uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisloppukulutus kaikista energialähteistä peräisin olevan energian kokonaisloppukulutuksella, ja se ilmaistaan prosentteina.

Laskettaessa energian kokonaisloppukulutusta sen mittaamiseksi, täyttääkö se RES-direktiivin mukaiset tavoitteet ja ohjeellisen kehityspolun, lentoliikenteen kuluttaman energian määräksi lasketaan enintään 6,18 prosenttia energian kokonaisloppukulutuksesta.

10 §

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuuden laskemisessa käytetään energiatilastoista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1099/2008 säädettyjä menetelmiä ja määritelmiä.

Alakohtaisten osuuksien ja kokonaisosuuksien laskemisessa käytettyjen tilastotietojen sekä niiden tietojen yhdenmukaisuus, jotka ilmoitetaan komissiolle 1 momentissa mainitun asetuksen nojalla, varmistetaan.

11 §

Biopolttoaineista ja bionesteistä peräisin oleva energia otetaan huomioon kansallisia tavoitteita koskevien RES-direktiivin vaatimusten täyttymisen arvioinnissa ainoastaan, jos biopolttoaineen tai bionesteen raaka-aine täyttää RES-direktiivin 17 artiklan 2—6 kohdassa säädetyt kestävyyskriteerit, kestävyyskriteerien noudattamisen todentamisessa käytetään mainitun direktiivin mukaisia menetelmiä sekä ainetasemenetelmään perustuen varmistetaan raaka-ainetuotannon ja kasvihuonekaasupäästövähennyksen vaatimustenmukaisuus.

Edellä 1 momentista poiketen muista kuin maataloudesta, vesiviljelystä, kalastuksesta ja metsätaloudesta peräisin olevista jätteistä ja tähteistä tuotettujen biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyysarviointiin sovelletaan kuitenkin vain kasvihuonekaasupäästövähennystä koskevaa RES-direktiivin 17 artiklan 2 kohdassa säädettyä kestävyyskriteeriä.

12 §

Vesivoimalla ja tuulivoimalla tuotetun sähkön määrä lasketaan soveltaen RES-direktiivin liitteessä II olevaa sääntöä.

13 §

Lämpöpumppujen keräämän ilmalämpöenergian, geotermisen energian tai hydrotermisen energian määrä, jota RES-direktiiviä sovellettaessa pidetään uusiutuvista lähteistä peräisin olevana energiana, ERES, lasketaan soveltaen RES-direktiivin liitteessä VII olevaa kaavaa.

14 §

Kertomus uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian edistämiseksi ja käytössä tapahtuneesta edistymisestä laaditaan RES-direktiivin 22 artiklan mukaisesti ottaen huomioon siihen tehdyt muutokset.

15 §

Tämä ohje tulee voimaan 4 päivänä syyskuuta 2017.

Tällä ohjeella kumotaan 3 päivänä toukokuuta 2012 annettu työ- ja elinkeinoministeriön energiaosaston ohje (TEM/1096/08.10.02/2012) uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa koskevien tiettyjen hallinnollisten vaatimusten soveltamisesta

Helsingissä 24 päivänä elokuuta 2017

Riku Huttunen
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Anja Liukko
Hallitusneuvos